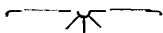

ВЯЗАНКА

Янки Луцкыны.

(Ивана Неслухоўскаго).

ПЕЦЕРБУРГЪ.

1903 року.

Дозволено Цензурою Сиб. 24 Апрѣля 1903 г.

Типо-Лит. К. Л. Пентковскаго, В. Подъяческая, 22.

* * *

Не я пняю—народъ Божы
Даў мне ў песьни ладъ прыгожы,
Бо на серцу маю путы
І зь народамаь ими скуты.
Зь имь я злиўся зь добрай воли,
Чы то ў доли, чы ў недоли.
Чы гдзе горэ абзавецца,
Якъ асина грудзь трясецца.
Чы пра радосць чую вёсцы,
Усё ў грудзь хаваю гдзёсцы.
Мне гаворыць вёска, хата,
Мне гаворыць серцэ брата.
Радъ збираю, што пачую,
У грудзи сваёй нашу я,
Ажъ, якъ траўка на кургане,
Яно ўзыйдзе—песьняй стане.

Пагудка.

Зь песенькамі, чытацели, несмёла прадь вама
 Зь добрай воли станоўлюся... Жартамі, слезама
 Складалося яно-тое, што туть на паперы
 Писалося ў чась думки и ў добрай веры.
 Чы забавы зь гэтыхъ песень хоць бы крышку будзе?..
 Нехай судзяць братни людзи ды й на братнимъ судзе.
 Назбиралась вязаночка на дарь маей браці
 Середзь нашыхъ палей, лесоў, середзь сенажаці.
 Не для зыску збиралася и не дзеля хвалы,
 Такъ—папросту, якъ збираемъ зелье у дзень Купалы.
 Не завадзіць по мазоли минутка вяселья.
 Я стараўся асцярагчысь пагананаго зелья,
 А чы гэта ўдалося?.. чы то зелье знаю?
 Чы прыгодзенъ дарь малы братамъ у роднамъ краю?..
 Думки гэты мучаць душу у вашаго брата,
 Кали винень—выбачайце!..

Чымъ хата багата!...

Што птушки казали.

Ночь не спаўшы за гулянкай
 На вяселья, сваты—
 Пилипъ Окунь зь Бычкомъ Янкай
 Валаклись да хаты.

А было же гэта ў Мая
 На ўсходзи сонца.
 Салавейка свистаў у гаі
 Галасно безъ конца,

И вязюли абзывались
 И птушечки малы,
 Щебечучи, заливались
 Дзеля Божей хвалы.

Блишчыць у яснай пазалоці
 Зорэнька чырвона,
 Закрывчалі на балоці
 Драчы ды варона.

Буркнуў Піляпць, зубы сцяўшы,
 У гутарцы зь Янамъ:

.....

«Заўсімъ дурэнь салавейка,
 «Брэше, сынъ сабачы!
 «Дай!... дай!... песьня та—капейка!
 «Лепшы говоръ драчы:

«—Дзяры!... бяры!... будзешъ есьці

«И мёдъ пици дзбанамъ,

«У худобе и ў чесьці

«Хутко станешъ панамъ!»—

—«Гэта—праўда!... Ось адначе

«Слухай на астатку

«Што варона намъ закраче

«На ўсё гэта, братку?...

«Во!... чы чуешъ?... уже сказали,

«Сеўшы у крыніцы:

«Крали!... крали!... крали!... крали!...

«Да й... на—шыбяніцы!»

Стары ляснікь.

«Паночку дарагеньки, дай пораху крышку,
 «Кали маешь увагу на старога Грышку!...
 «Отъ лихो наляцело! прышло на астатакь:
 «Найлепшае заўчора зь нашыхь жарабятакь
 «Мядзвѣдзь—падла... ды й кабъ же ваўки яго зьели!
 «Задушуйшы у лесе, кинуў кале ели!...
 «А Боже-жь мой!... отъ быў бы конь церэзъ два годы,
 «А цяперъ што?—ничога акромъ адно шкоды!
 «Дай пораху, паночку!»

Такъ стары, чуць жывы.

Прасіў пана даўнейшы за двара мысливы.

—«Штожь тутъ порахъ паможе?»—

—«Кабъ разъ здохъ маруха.

—«Яго я начастую за стрэльбы у вуха!»—

—«Чы ты, Грышка, зварьяцеў?»—

—«Не!—дзякаваць Богу!»—

—«Якже-жь ты на мядзвездзя?... Ледзве цягнешъ ногу,

«Якбы ў лихаманцы скачуць табе руки.»—

—«И самъ я гэта знаю... Калижь плачуць ўнуки,

«Ды й гоманамъ вяликимъ паўна наша хатка.

«Кабъ панъ вѣдаў якое было жарабятка!

«И доўга и шырока и крѣпка ў карку,

«Самы гѣты конь быў бы намъ у гаспадарку!...

«Ня дарую!... и гаду павыцягну жылы!

«Кабъ ня меў я спакою и середзь магілы,

«Кали будзе безъ кары то насенѣ ўражѣ!!!

«Чы ёнъ мнѣ шкуру злупиць, чы самъ, шельма, ляжѣ!»—

—«Да ты-жь хіба за стрэльбай даўно ня меў дзѣла?»—

—«Летъ зь пятнанцаць, якъ старасць маю силу зьела!»

— «Што-жъ цяперъ ты ўздумаў?—ты-жъ старэй адъ хрэна,
«Страляючы ня ўцэлишъ и ў капу сена.»

— «Скуль пань знае?... Адначежъ я личу на гэта,
«Што маруху патраплю пяравесць за свѣта.
«Не глядзи пань, што гарбомъ мне сагнула спину;
«Вымяркую ў вуха, чы ў лобъ, ў сѣредзину!»

— «Да ты хіба сягодня блѣкату абъеўся?...
«Куды-жъ розумъ даўнейшы ў цябе падзеўся?...
«Мерышъ силы старыя, Богъ зна, якой мерай!»

— «Дай пораху, паночку, бо пайду зъ сякерай!»

— «Ось мы лепей иначей гэту скончымъ справу:
«На мядзвездзя мы скора устроимъ аблаву...»

— «А, крый Боже! ня трэба, паночку, ня треба!

«Ень уцече зъ аблавы!... Ня скаштую хлеба,
«Снаць ня буду, пакуль же не забью маруху,
«Пакуль чѣрну на землю ня выпущу юху,
«Пакуль шкуру ў нашай ня развешу хацѣ:

«Ось!—гэта для васъ, дзетки, па нашай утрацѣ.

«Ень уцѣкъ бы зъ аблавы, якъ пиць даць, паночку,

«Да жарабятка прыйдзе на трэцюю ночку,

«А я и прышилную!!!...»

— «Просто жаль старога!...

«Слухай, Грышка!—кабъ дзетки не плакалі многа,

«Дарую жарабятка адъ сивой кабылы!...

«Бяры и успакойся!»

— «Да самой магілы

«Буду Бога за вами прасиць, ясны пане!...

«Кабъ вамъ и вашымъ дзеткамъ даваў панаване

«За вашу для насъ бедныхъ добрую натуру,

«Ды й пану-жъ адъ мядзвездзя прывалаку шкуру.»

— «Якто шкуру?—якую?...

— «Ды й зъ яго халеры,

«Жаль бо неки вялики ёў мяне безь меры,
 «Яго я звесьці кляўся, пакляўся на душу...
 «Дыкь и слова прадь Богомь стрымаць цяперь мушу.»
 —«Гмы!... а стрэльбу чы маешь?»

—«Есцяка у клеці;—

«Ўчора трошки правіў, папсавали дзёці.
 «Але стрэлиць—ничога!... я знаю старуху,
 «Яще разь мне паслужыць!... будзе гадь безь духу!»
 —«Ты лепей гэты штуцэр на! бяры адь мене!»
 —«Не, паночку! ня треба!... кажу на сумлене,
 «Не умёю я зь панскай... лепей зь сваей плясну,
 «Але будзь пань спакоень!—якь у свечку ясну!»
 —«Казёл ты! большь ничога!... Усё вы такіе!..
 «На порахь!... ды й няхай же самь Богь цябе крые!»
 Назаўтра, яще зь лесу не ўзглянула сонце,
 Пань праснуўся, падняўся наглядзеў у ваконце;
 Глядзь!—а Грышка за стрэльбай сядзіць ўже на ганку.—
 «Па мядзвездзя да лесу пашли пань хурманку.»

Каршунь.

Быў ясны дзень, гарачы дзень
 И было циха, хоць сёй макь.
 Скацина забилась у цень,
 За ёй пастухь прамежь сабакь.

А лёсь листкомь ня калыхне,
 У гушцы птушкі сёли снаць,
 И рыбки ў рэчечцы на дне,
 Подь кусть хаваючысь, стаяць.

Духота нёкая висиць,
 Нявольны сонь усихь бяре,

И тольки каня просиць «ниц!»
 Кружась надь лесомъ у гарэ.
 Я ў поле вышоў. Боже мой!
 Красуе жытні колась уже.
 Рукой абцёршы лётни зной
 Я сёў на камень пры мяжэ.
 Любуюсь жыткомъ. Изъ падь ногъ
 Поднялась птушка да гары,
 А тутъ каршунъ, а кабъ ёнъ здохъ!
 Хопъ! гэту птушку ў кипцюры.

Панёсь!...

Што гэта мне за знакъ?
 Такую думку думаў я,
 Адкуль узяўся гэты птахъ?
 Ой, б'дна-жъ птушечка мая!

.....

На тое-жъ вышло!... на сяло,
 Ня знаёмъ добра и адкуль?
 Жыдка ў томъ часе прынясло,
 Маленьки быў и зваўся Сруль.
 Хоць невялички той жыдокъ,
 За то и хитра-жъ галава!
 Адкрыў у вёсцы ёнъ шынокъ
 Ды й поля зняў маргоў зо два.
 Осъ зъ гэтыхъ поръ каторы разъ
 Я гэту птушку ўспомяну
 Што напярочыла да насъ
 Жыдка, што роўны каршуну

.....

Сиверъ.

Эй ты, сиверъ,—ня дэми!... непатрэбень ты намъ,
 Адъ палудня цяплу зъ табой ходу нима!
 Хоць бы разъ безъ цябе зарунець бы палямъ,
 Хоць бы разъ у свой часъ адышла бы зима!
 Устрапянуўся бы духъ у чалавечай грудзи,
 Ды й забыли бы мы морэ смутку ды й слёзь.
 Спихни сиверъ хоць разъ, па лясохъ ня гудзі,
 На далёкь акіанъ убяжы ты марозъ!...

Што думае Янка, вязучы дровы у горадъ.

Отъ и свята, отъ каляды,
 На марози скрыпяць санки...
 Ёси на свеці святку рады
 Ёсюды песьни и гулянки.
 Скачуць хлопцы и дзяўчата,
 А гарэлки пьюць чы мала?!
 Одно слова—ёсюды свята.
 Ну! кабыла, чаго стала?!
 Чаго стала?!... скажешъ—цяжка,
 Ды й ня надтажъ ты и сыта.
 А мне-жъ лёгка?... глядзь, сярмяжка
 Стара... рвана... вётрамъ шыта...
 Стаў крапчай марозъ ка святу,
 Ось и зорка забліскала.
 Хоць скарэй бы мне ў хату.
 Ну! кабыла! чаго стала?!
 Дроў у месці многа трэба
 И цана-жъ на нихъ сярдзита,

Прадамъ дровы—куплю жыта.
 Отъ и лезу зъ цяжкимъ возамъ,
 Якъ бяда ў каркъ пагнала
 Такимъ лихамъ ды й марозамъ! .
 Ну, кабыла, чаго стала?!
 Адагрэцца-бъ у карчомцы,
 На дарогу стукнуць чарку...
 Дыкъ я виненъ грошы Шлёмцы,
 Кабъ ня даў часамъ па карку!
 Ой ты, доля!... ў гэту пору,
 Якъ мяне ды ты прабрала!...
 Ну, кабыла! Ну, на гору!
 Кабъ ты здохла, чаго стала?!

Горць пшаницы.

(Вольное nasledovanie Кондратовича).

Пилипъ стары ў грамадзі
 Старшыною быў сь поўвека.
 Чы ў працы, чы ў радзі
 Нямашъ якъ ёнъ чалавёка.
 Шчыры, добры и разумны,
 Гаспадаръ пры томъ на дзива,
 Веў найлепей сходъ нашъ шумны,
 Судзіў, радзіў справядлива.
 На ўсю воласць гаспадары
 Гутарыли такъ часами:
 «Дай Богъ, кабъ нашъ доўга стары
 «Старшыною быў надъ нами!»
 Тольки Пилипъ ўсё матае
 Сваей сивой галавою:

«Ня змагу я, Богъ то знае,
 «Быць вамъ, дзётки, старшыною.
 «Летаць много мне на карку,
 «Стали силы якъ дзицяци,
 «Цяжко весьци гаспадарку
 «И грамадзкі справы знаці.
 «Прышла старасць, горбъ на плечы
 «Адъ вялікай сеў натуги;
 «Пара, дзётки, лечь на печы,
 «Сами сабё радзце, други!»
 Пашоў гомонъ на ўсёмъ людзё
 И ня вымыслимъ ничога,
 Якъ яно ўперэдъ будзе
 Безъ Пилипа, безъ старога?..
 Крыкі, сваркі былі многі.
 Отъ—прышли мы вёскай ўсею.
 Пакланілісь яму ў ногі,
 Ды і кажемъ: «Дабрадзёю!
 «Ня кидай насъ сиратамі!
 «Які пень, така галіна:
 «Якъ не можешъ правіць нами,
 «То, будзь ласкаў, дай намъ сына!»
 —«А катораго?»—«Ня знаемъ;
 «Ты самъ дзётка пазнаў боле.
 «Каго, старымъ абычаемъ,
 «Па сваей намъ радзішъ волё?»
 —«За чесць дзякуй, гаспадары,
 «И за ласку, и за веру!..
 «Сыны май—не няздары,
 «Знаюць праўду, знаюць мёру,
 «Але, Богамъ и сумленемъ.
 «Хто-жъ ихъ знае, што за людзі.

«Мы надъ новымъ накаленемъ,
 «Щыра кажучы,—ня судзи.
 «Трудна сказаць дзёткамъ, ўнуку:
 «Выбирай дарогу гэту!...
 «Отъ, сынкуў я на науку
 «Усихъ трохъ пуцу на свѣту:
 «Няхай свѣтъ пабачуць ясны,
 «Што тамъ права. што тамъ крыва,
 «Кабъ свой куть радзімы, ўласны
 «Распазнали справядлива.
 «А якъ звернуцца ў хату,
 «Мы пабачымъ той парою,
 «Быць катораму зъ ихъ брату
 «Надъ грамадай старшыною »
 —«Добра!» кажемъ. Пашли скора
 Андрэй зъ Янкай на віціну,
 А найменшаго Грыгора
 Паслаў Пилипъ ў Украіну.
 Отъ Андрэй прышоў у хату,
 Ня пазнали, такъ адзеты,
 —«Кепска ў насъ ходзяць, тату!
 «Злы мужыцкі звычай гэты:
 «Ўсе чорны, ўсе брыдкі,
 «Закарэлі адъ работы!
 «Лепей кинемъ нашы світкі,
 «Нашы лапці, нашы боты,
 «И, якъ нѣмцы зъ за граціцы.
 «Возьмемъ курткі пекны, сінні!
 «Дзеўкі! хусткі і спадніцы
 «Я для васъ прывезъ у скрыні!»
 Стары Пилипъ у куточку
 Адно круціць галавою.

— «Брәшешъ, каже, ты сыночку,
«Ня быць табѣ старшыною!»

Прышоў дамоў срдни, Янка.

Папаў якъ разъ на вяселле:

У суседа ихъ гулянка,

Вяликъ гомонъ и пахмѣлле;

Стары, малы—ўси ў танѣ,

Ажъ дрыжыць старая хатка.

— «Ты чаму ня скачешъ, Яне?»

— «Брыдка ў насъ скачуць, татка!

«Калибъ тольки захацѣли,

«Научыў бы, добра знаю,

«Скакаць вальцы и кадрѣли,

«Якъ у томъ танцуюць краю.»

Пашоў Пилипъ у куточекъ,

Сеў и круциць галавой.

— «Брәшешъ, каже, ты сыночекъ,

«Ня быць табѣ старшыной!»

Прышоў Грыгоръ. Абнимае

Бацьку, матку, сестры, браты,

Зъ кимъ нацѣшыцца-ня знае,

Гдзе прыткнуцца середъ хаты.

— «Пекна, каже, Украина:

«Тамъ цяплее свециць сонцэ,

«Якъ кинь вокамъ—усѣ раўнина,

«Стэпъ на ўсей залѣгъ старонцэ.

«Добра тамъ, а тольки—нуды

«Па радной зямлицы нашай.

«Нашу вёску снiў я ўсюды

«Зъ ляскомъ, зъ рэчкай, зъ полемъ, зъ пашай;

«Адно, што тамъ завистна—глеба!

«Якъ той вуголь усюды чорна!

- «Боже милы, што тамъ хлеба!
 «Уражай яки тамъ спорны!
 «Сивы волы шесцярнёй
 «Аручы, валочаць плуги,
 «Ну, и родзиць!—Тамъ парой
 «Уси калосья, якбы пуги.
 «Я прывёзь, дасць Богъ, ня дарамъ,
 «Цэлы мехъ аттуль пшанпцы;
 «Дамъ па горсци гаспадарамъ,
 «Може зъ нашай Богъ зямлицы
 «Насъ надзэлиць уражаемъ,
 «Якъ на гэтай Украйне!?»
 Пилипъ сказаў: «Цяперъ знаёмъ:
 «Старшыною будзешъ, сыне!
 «Зъ дурня—глупая навина,
 «Щырай праўды ани знаку.
 «Каму свитка славянина
 «Ня прыходзицца да смаку,
 «Хто нашъ звычай, чы игрыце
 «На пасмешыце падыме,
 «Што-жъ зъ яго край родны зыще?!
 «Што-жъ зъ пустой калиты выне?!
 «А хто серцэмъ, душой рады,
 «Да своихъ прыльнуцца скоры,
 «Той намъ братъ! Будзь надъ грамадой
 «Старшыною ты, Грыгоры!»

Бусель.

Зимка надходзиць, звисли туманы
 И вецеръ круциць и свище.

На небе—цёмныхъ хмарь караваны.
 Бусель узняўся и задуманы
 Паплыў павольне на ржыце.

Сеў и клякоче, подняўшы ногу,
 Ды й жмурыць цёмнае вока.
 Паўне ёнъ думку ўздумаў глыбока
 Ужо выбирацца ў дарогу.

—«Добра на вырай ляцець цяплейшы,
 «Пабачыць дзівы ў чужбине,
 «Сонца надъ Ниламъ агонь яснейшы,
 «И думаць думку пра край тутэйшы
 «На пирамиды вяршыне.

«А толькі... толькі ведама Богу,
 «Чы смерць у дарозе абмину!...
 «Побачу-же Нёманъ и азерыну?!...
 «Сяду-жъ на купцы мурогу?!..

«Яжъ тутъ радзіўся, гдзе гэта хатка,
 «Щасця знаў дзенькі ня рэдкі:
 «Ось—тутъ, гдзе выгонъ и сенажатка,
 «Бывала, косіць касцоў грамадка,
 «Клякочуць жонка и дзетки.

«Добра-жъ тутъ была!... Цяперъ ня знаю,
 «Чы не заплачу па згубе!
 «Чы, прыляцеўшы вясной зъ выраю,
 «Гняздо застану на дубе!

«Радъ бы застаўся ў гэтай старонцы,
 «Гдзе страхъ ня страшыць ни горэ,
 «А толькі болей ня грэе сонцэ,
 «Ды й няма корму дзеткамъ ни жонцэ,
 «Снегъ тутъ насыпле ускорэ.»

Такъ пажурыўшысь думкаю щырай,
 Бусель узняўся паволи,

Паплыў па небе кудысь на вырай
Шукаць и шасця и доли.

Ямщыкь.

И пьюць и гуляюць—чаму-жъ у забави
Адзинь ты якъ ворагъ ў няволи?
На чарку!—закуримъ, садзися на лави,
Скажи намъ прычину нядоли.

Ни кони, ни санки, ни красны дзяўчата
Цябе не пацешаць ни мала,
Два летка мы видзимъ, чы будни, чы свята
Што ты не таки, якъ бывала.

— «Ой, цяжка! ой, горка!—душа мая млее,

«И светъ бы пакинуць ня шкода,

«Дай чарку!—пры чарцы мне будзе смялее...

«Паслухай,—якая прыгода:

«Прыстаў я на почту, звычайне—блазнота,

«Ходь быў и силенъ и ахвочы.

«На почци—самъ знаешъ—дзень целы работа,

«Ня видзишъ ни свята, ни нocy.

«Адъ ранка да ночки, адъ ночки да ранка

«Вазіў я пакеты и паны.

«Папаў залатоўку,—тады и гулянка

«И сыгъ, и вясёлы и п'яны.

«Звадзіў я дзяўчата, друзей меў безъ щоту,

«Самъ писаръ быў роўны и квита!

«А кони-жъ!—якъ крыкну на нихъ на ахвоту

«Дзяруць маи сіўки зъ капыта!

«Вясёлы быў хлопецъ и зухъ у гуляни,

«Казисты ўсякой дзяўчыне.

- «Паничъ зъ табой едзе, падхонишь дзе паню,
 «Двазлотка николи ня мне.
 «А тольки самъ щыра любіў я дзяўчыну:
 «Жыла тутъ у вёсцы пры поли,
 «Яе я бывала, якъ еду, ня мину,
 «Кабъ мима праехаць!—ніколи!
- «Отъ писаръ разъ кликнуў яще да разсвета;
 «Схапіўся, адзеўся, гатовы.
 «Завей—крый Боже! ня видна бачъ света,
 «Марозна и сиверъ здаровы.
 — «Вези аптахвету!»—«А кабъ ты згарэла!»
 «Буркнуў я падъ носамъ, сирдую,
 «Каня акульбачыў и скоро и смела
 «На сіўцы па тракци сяку я.
- «Якъ жыў я, ня видзеў такой, бачъ, мяцели:
 «Ня видна дароги ни света.
 «Отъ зъ сіўкай дзве вёрсты мы такъ праляцели,
 «Слупъ трэци минаемъ... што гэта?!...
 «Хтось стогне ў поли, на помочъ скликае:
 «Зблудзіўся нейначей ў дарози.
 «Падумаў: падскочу—хтось тамъ пропадае
 «Ў завей на лютамъ марози.
- «Каня павяртаю, а чортъ мне на вуха:
 «Куды ты?...» ўсё шепче на згубу,
 «Спяшы!... часъ нагнаўшы, набачышь дзявуху,
 «Сваю паралеску и любу!»—
 «И стала мне страшна, ажъ дыбамъ стаў волась,
 «Па плечахъ пабегли мурашки...
 «Каня запинаю, хоць каже мне голаць,
 «Што гэта грэхъ будзе, грэхъ цяжкі...
- «Отъ зъездзіў, звяртаюсь. Прыцихла и днее,
 «Страхъ неки ўсё мучыць укриты,

«Такъ цяжка мне стала, ажъ лобъ мой пацее,
 «А грудзь— званочекъ разбиты.
 «Отъ конь мой спужаўся, наежыў, бачъ, гриву,
 «Храпе подхватае да бегу...
 «Глядзь! вижу ляжачу кабету няжыву
 «Пры самай дарози ў снегу
 «Злезь... ближей падхожу... и снегу ей зъ карку
 «Палой адкинуў я груду...
 «Пазнаў!... моцны Боже!... Дай чарку!... дай чарку...
 «Казаць большъ ничога ня буду.»

Надто салодкія думки.

Пакуль доля намъ засвеци,
 Надто-жъ яно мила
 Думаць думки и, якъ дзеци,
 Пущаць пузырь зъ мыла.
 Верце людзи: щасце будзе,
 Такъ, якъ пчолкамъ ў ули!...
 Лезь на грушку, рви пятрушку,
 Пакаштуй цыбули!...
 Хоць галоўка на грудзь висне
 И апали руки,
 Хоць намъ серцэ часамъ сцисне
 Цяжки ланцугъ муки,
 Крычу смела: «што за дзела!»
 Кабъ усе начули...
 Лезь на грушку, рви пятрушку,
 Пакаштуй цыбули!...
 Наша доля гдзесь у яры
 Чы у воўчымъ доле.

Громъ грахоче, пlyingуць хмары,

Градъ пабіў намъ поле.

Ня пужайся!—спадзевайся...

Кукуе зязюля:

Лезь на грушку, рви пятрушку,

Салодка цыбуля!

Такъ найлепей жыць на свеце

Зь думкой гдзесь у небе,

Хоць и пусто ў каліце

Мякина ў хлебе

Такимъ шлякамъ ляціць ітакамъ

Шыбка мысль, якъ куля:

Лезь на грушку, рви пятрушку,

Салодка цыбуля!

Гани, гани думку пусту!

Будуй зь лёду плоты.

Трэба зкиснуць на капусту

Безь такой работы.

Спи!—а мары згоняць хмары,

Отъ—абы заснулі!

Лезь на грушку, рви пятрушку,

Пакаштуй цыбулі.

Ўсюды ўзыйдзе збожа колась,

Зажывемъ богата!

Ўсюды счасця слыхаць голась,

Братъ ня крыўдзіць брата.

Срэдзь громады ўсі рады,

Добры весці чулі...

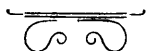
Лезь на грушку, рви пятрушку,

Пакаштуй цыбулі!

Той ня будзе пры ахвоці

И весель, якъ трэба,

Хто неўмеє на балоци
Знайсци боханъ хлеба,
Зъ адной нитки ткаць дзве свитки
Чатыры кашули.
Лезь на грушку, рви пятрушку,
Пакаштуй дыбули.

www.kamunikat.org

СПИСЪ РЭЧЫ.

	стр.
1. *	3
2. Пагудка.	4
3. Што птушкі казалі.	4
4. Стары ляснікъ	6
5. Каршунъ.	8
6. Сиверь.	10
7. Што думае Янка, вязучы дровы у горадъ.	10

Наследованя и пераклады:

8. Гороць пшаницы	11
9. Бусель	15
10. Ямцыкъ	17
11. Надто салодкія думкі	19

Янка Лучына (Неслухоўскі Іван Люцыянавіч, 6.VII.1851—16.VII.1897), пражыў на свеце 46 гадоў, а так і не дачакаўся ніводнай сваёй кнігі — ні на польскай, ні на рускай, ні тым больш на беларускай мове. І тым не менш месца яго ў гісторыі нашай літаратуры даволі прыкметнае.

Ужо яго псеўданім падкрэсліваў ягонае вельмі ж няпростае ў той час вяртанне да мовы свайго народа праз іншамоўныя традыцыі, што панавалі ў нас у канцы XIX стагоддзя. Ён, як і Ян Баршчэўскі, Ян Чачот, Уладзіслаў Сыракомля, Вінцэсь Каратынскі пісаў пераважна па-польску. Беларускае слова тады амаль не мела ніякай мажлівасці абаперціся на друкарскі станок. Малюсенькія струменьчыкі беларускага прафесійна-мастацкага слова, што зноў, праз некалькі стагоддзяў, у пачатку XIX, пачалі прабівацца праз польскую і рускую плынь, не змаглі адолець дзяржаўных цензурных гацяў. Яны ўліваліся ў бессмяротную раку вуснай народнай творчасці.

Ніводнага твора па-беларуску не маглі апублікаваць ні Альберт Абуховіч, ні Фелікс Тапчэўскі, ні Адам Гурыновіч.

І Іван Неслухоўскі дэбютаваў у 1886 годзе вершам на рускай мове («Не ради славы или расчета») ў першым нумары «Минского вестника»). Як паэт-дэмакрат засведчыў ён сябе ў тым жа годзе і вершам на польскай мове «Раскоша натхнення». Патрэба выявіць сябе па-беларуску нечакана-выбухова ўзнікла ў 1887 годзе, калі ён пачаў выступленне на Беларусі ўкраінскіх артыстаў, якіх ён адважыўся вітаць ад імя беларускага народа па-беларуску.

Братцы, сястрыцы! — праўды нясыта
Маці-Зямліца! Ой! не забыта
Роднага слова святая сіла!.. —

вырываецца з яго грудзей здзіўлены і радасны вокліч у ягоным першым беларускім вершы «Усёй трупе дабрадзея Старыцкага беларускае слова». Але і гэты верш, і адначасны верш «Дабрадзёю артысту Манько» ён так і не апублікаваў. Як беларускі паэт ён дэбютаваў у 1889 годзе вершам «Вязкавай парой».

Іх, беларускіх вершаў, не так і многа напісалася, але кожны з нас, каму хоць крышачку дорага роднае слова, са школьных гадоў не забудзе «Што думае Янка, везучы дровы ў горад»...

Толькі праз шэсць гадоў пасля яго смерці ўдзячныя нашчадкі выпусцілі ў свет яго невялічкую «Вязанку».

Праз дзевяноста гадоў факсімільнае перавыданне гэтай вонкава несамавітай кніжачкі навочна паказвае, якіх велічных абсягаў дасягнула наша літаратура за нейкія сто далёка не надта спрыяльных гадоў.

Як сказаў ужо ў першым сваім беларускім вершы Янка Лучына — «Не згіне песня...»